

LJUDSKI GLAS

Glasiilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1.

Po sklepu izvrševalnega odbora sklicujemo

XIII. redni strankin zbor

na dni 26. in 27. decembra 1921 v dvorano

Delavskega doma v Trbovljah.

Začetek na praznik sv. Štefana ob 8. uri.

Spored razpravljanja:

1. Verifikacija mandatov.
2. Poročilo načelstva in kontrole.
3. Parlamentarno poročilo. Politični položaj. Taktika.
4. Delo za združenje proletariata v Jugoslaviji in Internacionala.
5. Organizacija.
6. Občinska politika.
7. Agrarna politika.
8. Razni predlogi in slučajnosti.
9. Volitve strankinega vodstva in kontrole.

Eventuelni predlogi posameznih organizacij morajo biti poslani centralnemu tajništvu (Ljubljana, poštni predal 168) najpozneje do 10. decembra.

Pravico udeležbe imajo vse organizacije JSDS in KDZ, ki bodo obračunale pravilno do konca novembra.

Pravico in dolžnost udeležbe imajo vsi člani načelstva, izvrševalnega odbora in kontrole ter strankini poslanci. Vsi ti imajo tudi glasovalno pravico, razen v zadevah njih lastnega delovanja.

Vsaka organizacija ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega; pri čemer se ostanki pod 25 ne upoštevajo, 25 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju števila tistih članov, za katere je dotična organizacija poravnala prispevke za oktober. Če se je pa novembra število njenih članov zmanjšalo, se računa število delegatov na temelju novemberskega članstva.

Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Potne stroške delegatov morajo plačati krajevne organizacije.

Za delegata morejo biti izvoljeni tudi člani drugih organizacij JSDS in KDZ, toda le iz tega okrožja. Posamezni delegati smejo biti poverjeni tudi z več glasovi, oziroma smejo zastopati po več organizacij, nihče pa ne sme imeti več nego pet glasov.

Na članske zборе, ki bodo volili delegate, morajo biti povabljeni vsi člani, nečlani pa ne smejo biti navzoči. Voljen sme biti le imenoma določen delegat; organizacije torej zastopstva ne smejo odstopiti še neznanemu delegatu kake druge organizacije. Organizacije, ki žele imeti skupnega delegata, se morejo torej pred volitvijo dogovoriti. Če bi delegat ene organizacije ne dobil večine v drugi, je treba ponovnega dogovora in zborovanja, ali pa se dajo zastopati organizacije vsaka po svojem delegatu.

Namestnik nastopi kot delegat, če mu izda pravi delegat potrdilo, da se stran-

kinega zbora ne misli udeležiti, ali pa če mu potrdi odbor, da je prvi delegat zadržan. Če namestnik tega potrdila nima, mu bo izdana delegatska izkaznica šele na strankinem zboru, če se ga pravi delegat ne udeleži.

Glasovalno pravico imajo na strankinem zboru le tisti delegati, ki so navzoči ves čas zborovanja. Ni torej dopustno, da bi bil kak delegat navzoč prvi dan, za drugi dan pa bi hotel pooblastiti svojega namestnika. Delegat, ki pride prepozno, izgubi svojo delegatsko pravico, če je bila izdana že delegatska izkaznica njegovemu namestniku.

Za delegata sme biti izvoljen le tisti član, ki je naročen na kak strankin politični list (Naprej, Volksstimme, Ljudski glas ali Enakost) in je že najmanj tri leta organiziran. Člane, ki še niso tri leta organizirani, smejo voliti organizacije v tistih krajih, kjer prej ni bilo organizacije niti JSDS niti KDZ.

Strankin zbor je suveren (pri evojih sklepih popolnoma neodvisen). Njegovi sklepi so veljavni za vse organizacije in člane JSDS in KDZ. Posamezni delegati so za svoje delovanje na zboru odgovorni edinole svoji vesti.

Odbori posameznih organizacij naj nannajo imena izvoljenih delegatov ter njih namestnikov najpozneje do 15. decembra centralnemu tajništvu v Ljubljani, poštni predal 168, da dobe pravočasno delegatske izkaznice.

Gostje, ki se prijavijo centralnemu tajništvu do 15. decembra, bodo imeli zagotovljen sedež. Drugi dobe izkaznice na licu mesta, dokler bo zadoščal prostor.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1921.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ.

„Straža“ zopet laže!

„Straže“ ne čitamo stalno, ker vemo, da se od klerikalnih časopisov ne bi mogli ničesar drugega naučiti, le laži. Od časa do časa nas pa prijatelji opozore nanjo, takrat pogledamo, kaj piše o nas — pa vselej najdemo bodisi novo, bodisi staro in le na novo pogreto laž.

V zadnji številki z dne 16. novembra piše o resolucijah prve seje socialistične zajednice, pravzaprav „Odbora zedinjenja“ vseh socialističnih strank v Jugoslaviji. Piše pa tako demagoško, tako hinavsko, tako podlo, da se nam gabi. Naše resolucije so bile objavljene v „Napreju“ cele. Kdor nima „Napreja“, naj si ga izposodi, naj te resolucije prečita, potem pa naj vzame v roko to številko „Straže“ in naj primerja. Sam se mora prepričati, da „Straža“ laže, da bo obrnil temu „krščanskemu“ listu in njegovim „posvečenim“ urednikom hrbet.

Sicer smo pa „Straži“ že dne 28. sept. t. l. v 39. številki „Ljudskega glasa“ dokazali, da vedoma laže — pa ni niti odgovorila. Ali se bomo pečali res samo z lažmi? Ali ne bi bilo že čas, da se ljudstvo samo postavi proti lažnim časopisom? Pošten človek bi pisal „Straži“ takole:

Uredništvu „Straže“

v Mariboru, Koroška c. 5.

„Ljudski glas“ trdi že drugič, da „Straža“ laže. Prosim, da se operete tega hudega očitka ali pa da prekličete svojo laž in prosite odpuščanja. Drugače Vašega časopisa ne maram več v hišo. Časopis, ki ne brani svoje časti, spada na gnoj.

S primernim spoštovanjem I. I.

Kdor to izvrši, bo storil dobro delo, ker je lažnivo časopisje največja zapreka ljudske zmage, ki je mogoča le v znamenju resnice. Le na ta način bomo prisilili časopise, da bodo poročali golo istino.

Naša pota.

(Govoril sod. Hönigsman na ptuškem okrožnem zboru 13. novembra 1921.)

Naša država je agrarna, zato tudi prevladuje kmetški proletariat nad industrijskim. Vsled nezavednosti se pa godi kmetškemu proletariatu še slabše kakor industrijskemu. Delavska socialno-demokratska stranka v bivši Avstroogrski monarhiji se ni veliko brigala za kmetški proletariat, da bi ustanovila zanj organizacijo in mu izkušala zboljšati njegov položaj, to pa iz več vzrokov. Prvič je bila država kot taka bolj industrijska kakor agrarna in je bilo zavednega industrijskega delavstva veliko več nego poljskega. Drugič so bili industrijski delavci zmeraj bolj skupaj, v mestih in industrijskih krajih je bilo lažje ustanoviti organizacijo in jo voditi, na kmetih pa je delavno ljudstvo raztreseno in se le težko shaja. Tudi ustanovljene organizacije so vsled tega mnogokrat le s težavo delale, še odbor je bilo težko spraviti skupaj.

Tretjič pa je bil kmetški delavec vsled njegove sužnosti popolnoma v klerikalnih rokah in vsled tega nedostopen za socialistični nauk. Ako se je drznil kak socialistični agitator v kako kmetško vas na shod, si ni bil varen življenja vsled verskega fanatizma, ki so ga vzgojili duhovniki med kmetškim ljudstvom.

Šele vojna je kmetškemu ljudstvu nekoliko odprla oči, da se je začelo zavedati. Prišlo je v stik z industrijskim delavstvom in je uvidelo, da si je to samo potom svojih gospodarskih, strokovnih in političnih organizacij zboljšalo svoj položaj, vsled tega se je začel tudi mali posestnik in delavec na kmetih zanimati za organizacijo. Ni več poslušal duhovnika, ki mu je grozil s pekлом in vicami, če ne bo volil klerikalnega kandidata v razne zastope, ampak začel je vabiti v svoj kraj govornike, ki so mu razlagali socializem in ustroj organizacije ter mu končno to organizacijo tudi ustanovili.

To pa ni bila lahka stvar, kajti denarja ni bilo, pa tudi govorniških moči je manjkalo. Stranka je šla v kljub temu z vso silo na delo in začela ustanovljati organizacije KDZ po deželi, toda ni se moglo kar čez noč po-

praviti vse to, kar je pod bivšo Avstrijo zaostalo ali se je zanemarilo. Kljub temu je delo lepo napredovalo. V naših krajih n. pr. je bila največja skrb, da se zboljša viničarjem v mariborskem, ptujskem in ljutomerskem okraju njihov neznočni položaj. Kakor hitro je bilo v teh krajih ustanovljenih par krajevnih organizacij, je pritiskala stranka na deželno vlado v Ljubljani, da je sklicala anketo za zboljšanje viničarskega reda, za odpravo viničarskih knjižic itd.

Toda v istem času je opazila buržoazija nevarnost, ki ji preti od strani organiziranih delavcev na kmetih in je začela takoj ustanovljati tudi svoje meščanske organizacije na kmetih, da tako delavstvo razcepi in oslabi. Klerikalna stranka je ustanovila razen svoje „Kmečke zveze“ še „Viničarsko zvezo“, liberalna stranka pa „Samostojno kmetijsko stranko“, ti dve organizaciji sta že pri anketah pokazali, da zastopata posedujoče ali kapitalistične sloje in ne viničarje ali malega kmeta in kmetijsko delavstvo, toda šli so vkljub temu mnogi nevedneži na te limanice ter volili njih kandidate. In glej, viničarski red je deželna vlada pod pritiskom KDZ izdelala in ga poslala ministrstvu za socialno politiko, da ga uzakoni dr. Kukovec, čeprav zastopnik izrazito kapitalistične stranke, je uvidel, da je vendar treba trpinom viničarjem njihov položaj zboljšati in je predložil viničarski red ministrskemu svetu v podpis, toda minister Pucelj, član Samostojne kmetijske stranke, zastopnik kmetov in — kakor so se dobrikali ob volitvah — tudi viničarjev, je pa odklonil podpis in viničarski red je padel v vodo, viničarji pa trpijo in stradajo še dalje. Treba je torej vzbuditi zanimanje slehernega, ki spada v „Kmetijsko-delavsko zvezo“, da se organizira in da tako v skupni vrsti nastopi proti izkoriščanju kmetijskega proletariata.

Kdo vse pa spada v „Kmetijsko-delavsko zvezo“? V „Kmetijsko-delavsko zvezo“ spadajo viničarji, hlapci, dekle, kmetijski dninarji, kočarji in mali posestniki ali kratko povedano pravi kmetijski proletarijat, t. j. oni, ki ne posedujejo nobenega drugega imetja kakor svojo delavno silo, ki jo prodajajo bogatinu zato, da si zaslužijo košček kruha, ki ga potrebujejo za svoje življenje, in polproletarijat, to so oni, ki posedujejo sicer nekaj zemlje, hišo itd., toda vkljub temu ne toliko, da bi se lahko s tem preživeli, temveč so prisiljeni, da bogatinu prodajajo svojo delavno silo ob gotovem času, pa bodisi neposredno večjemu kmetijskemu posestniku ali tovarnarju, ali posredno, da so prisiljeni njih otroci postati tovarniški delavci v tuzemstvu, ali pa da morajo iti v tujino s trebihom za kruhom. Najmanj 80—90% kmetij v Sloveniji je takih, torej 80—90% kmetijskega ljudstva v Sloveniji spada v socialno-demokratsko „Kmetijsko-delavsko zvezo“.

Zob: (25. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Zato je razumljivo, da so hoteli socialisti že od vsega početka izmeriti in po možnosti izenačiti delavni čas, napor in zaslužek.

Osemurni delavnik je čas že izenačil, žalibog samo pri organiziranih delavcih, drugi morajo še zmeraj garati po volji svojih gospodarjev.

Kar se tiče izenačenja navora, je dosegel socializem še zelo malo. Kapitalizem sili baš najslabše k najtežjemu delu, ker se mu silnejši ljudje ne dajo tako izkoriščati: kdor je zdrav in močan ter duševno čil, si poišče druge službe, bolehní, slabi in nevedni ljudje si pa ne znajo in ne morejo pomagati, priklenjeni so. Povsod vidimo to, posebno žalostno pa je, da se drže tega liberalnega načela tudi socialisti in da izkoriščajo slabotne, če le morejo. Do neba kriči n. pr. izkoriščanje mladine. Mlad človek, ki se še razvija, bi sploh ne smel delati nič napornega, pa vidimo včasih pomočnika stati in gledati, kako se vajenec muči. Res je za vzgojo naše mladine potrebno, da jo primemo včasih bolj

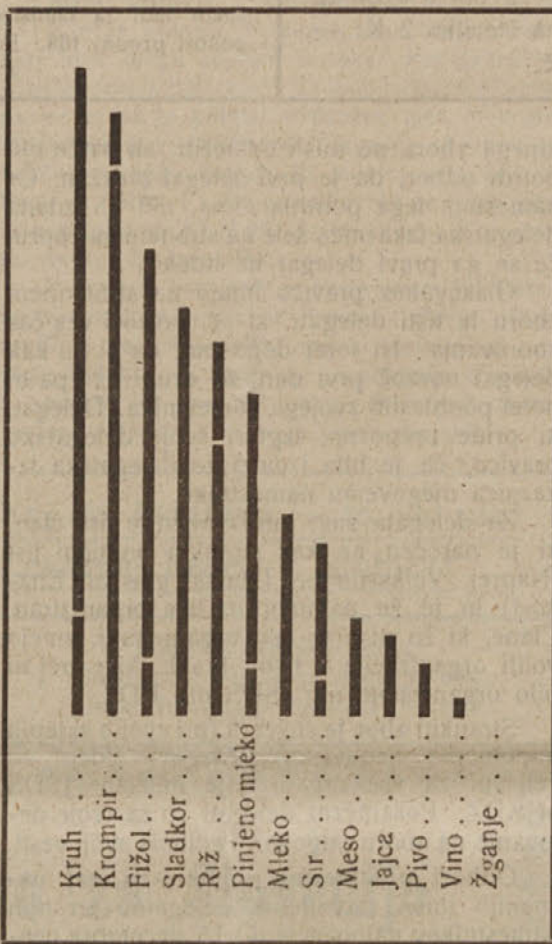
Ne uživaj, kar ti škoduje!

Izmed vseh hranil je najredilnejši kruh. Kdor živi ob samem kruhu in vodi, živi najbolj varčno, pa tudi najbolj zdravo, če se dovolj pregiba na svežem zraku.

Seveda je potrebno, da jemo tudi druge jedi, ne le zato, da si „življenje osladimo“, temveč tudi zato, da lažje prebavljamo. Kajti v različnih poklicih smo si svoje zdrave želodce različno pokvarili, tako da potrebujemo izpremembe.

Povedati je pa treba, da se preživlja naše delavno ljudstvo po večini prav nespametno. Prav veliko svojega zaslužka izda za tista hranila, ki mu dajejo zelo malo ali pa kar nič redilnih snovi. Zato priporočamo, naj si vsak natančno pogleda sledeči pregled 13 najnavadnejših hranil, ki jih na Slovenskem uživamo.

Redilne snovi, ki jih dobim, če dam ves svoj zaslužek za:

Tajnik:

Prišel je človek...

Od Postojne sem hodim peš, drugi dan se že nagiba k zatonu odkar nisem imel grizljaja v ustih.

Verujem, saj se na vas pozna! Toda pomagati ne morem. Saj še za člane nimamo.

ostro, da se čimprej privadi na resnosti življenja, toda vse kar je prav! Posebno v malih obratih trpe vajenci duševno in telesno toliko ponižanja in trpljenja, da se ni čuditi, če stresajo svojo jezo pozneje kot pomočniki prav tako nad drugimi vajenci. Pravi socialisti tega ne delajo, ker vedo, da mora nekdo prenehati, če ima biti kdaj konec tega kolo-barja večnih krivic.

Dolgo bo pa še trajalo, da res izenačimo napornost dela. Šele višja socialna kultura bo temu težkemu vprašanju kos. Dandanes za napor še niti poštene mere nimamo.

Kar se pa tiče izenačenja zaslužka, smo že večkrat govorili o tem, da imajo nekateri dva krat, petkrat, desetkrat toliko dohodkov kakor drugi, da imajo veliki hlapci kapitalizma plačo za sto drugih, da pa ne delajo drugega, kakor da sede na kozlu kapitalističnega voza, da drže na vajetih proletarske sužnje in jih švrkajo z bičem, kadar onemogli ne morejo več vleči. Taka razlika v plačah je povsod, to danes vsi vidimo in to tudi lahko merimo, ker je denar splošno priznana mera, denar zna šteti vsak.

Opomniti pa moramo, da zdaj po svetovni vojni pravzaprav ni več denarja. Zdaj imamo samo papir. Včasih je bilo na bankovcih na-

Ne govorite tako! Tudi jaz sem član. Ali niste mednarodni?

Smo. Vse sodruge vseh narodov priznavamo, vam pa niti par kronic ne moremo dati, ker nimate dokazov, da ste sodrug. Če bi bil bolj pazil na izkaznico, bi je ne bil izgubil.

Nisem je izgubil, policija mi jo je vzela pri preiskavi.

Zakaj se niste branili? Policija ima pravico izkaznico pogledati, prepisati, fotografirati, mima pa pravice vzeti vam jo. Pri nas smo policijo že odvadili takega ropanja.

Prav imate, sodrug, ravnal se bom po tem. Za zdaj pa imejte še usmiljenje z menoj!

Socialisti ne poznamo usmiljenja. Za pravico se borimo in niti svojim članom ne dajamo miloščine, temveč le pomoč v boju proti krivicam.

Ne govorite tako! Če bi bil res tako brez srca, bi vaš stranka ne postavila na to važno mesto.

Morebiti me je prav zato sem postavila. Kapitalist, ki je zapravljal in zaigral svoje imetje in zapil svojo obleko ter oblekel cape, se je še vselej vrival med proletarce in živel na njih račun. To hočemo preprečiti, zato ne priznamo nikogar brez izkaznice. Odgovorni smo zato, da se proletarski groši rabijo pravilno.

Pa kaj naj storim? Ali naj poginem v jarku? Človek ne pogine tako lahko! Nimate še mnogo proletarskih izkušenj! Poiščite si dela. Pa navadnega dela, veste. Jutri ga še ne najdete, tretji dan bo šele. Pozneje, ko se vam začno šibiti kolena od lakote, boste spoznal, da ste tudi za lopato. Ne boste zaslužil za kruh, za kak suh krompirček pa že bo.

Gospod! Zakaj me niste zapodil takoj v začetku?! Kaj imam od teh vaših besed? Med tem bi bil morebiti že našel mehkejših src!

Počakajte še malo! Dela bi vam dal, če bi ga imel, pa še nismo tako močni, to šele pride. Če ste poštenjak, boste pomagali, da pride to prej, kajti mnogo ste se naučili pri tem pogovoru, kakor se vsak poštenjak mnogo nauči na potovanju. Če pa niste poštenjak, pojdete iskat in boste tudi naši usmiljenja, seveda pri kapitalistih. Toda tudi tam boste dobil le delo, žalibog delo v verigah. Usmiljenje daje miloščino zaradi verig!

Očitek zadrževanja vam moram pa vrniti. Vi ste zadrževal mene, ne jaz vas. Takoj ste imel oditi, ko ste videl, da zahtevam izkaznico. Tisoč opravič imam tu, na več krajev bi se imel odpeljati, kjer me je treba, po dva meseca leže pri meni nepopravljene krivice, ker nimam časa zanje, kajti krivic je mnogo, delavnih rok pa malo in denarja še manj. Pa vendar vas nisem napodil, temveč vam žrtvoval lep kos časa, ki je zlato! Pri tem mi je ves ta čas šumelo v glavi samih očitkov, samih pritožb članov, ki imajo pravico na moje delo. Če ste poštenjak, me razumete, če niste, mi pa oprostite mojo odkritosrčnost!

pisano, da dobiš zanj kadarkoli hočeš celo svoto izplačano v zlatu in si jo tudi res dobil, če si hotel, zdaj pa ve vsak otrok, da to ni več res, na sedanjih bankovcih to tudi ni več zapisano, zato ker tiskamo bankovce kar naprej, ne da bi imeli v blagajni toliko zlata, kolikor znašajo ti neštevilni bankovci.

Madžarski vojak se je zaljubil med vojno v brhko dekle, kakor to večkrat delajo vojaki. Ljubica pa ni hotela nič slišati o ljubezni, češ vojak je danes tukaj, jutri tam, pa povsod ima deklet. Vojak pa je bil vsak dan bolj zaljubljen, kakor je tudi navadno — saj se menda ženske samo zato branijo ljubezni, da človeka še bolj priklenijo nase. Končno je vojak mislil, da brez nje ne more več živeti. Kaj storiti? Preskrbel si je papirje, jih malo ponaredil, pa prosil za dekletovo roko. Oče in hči sta bila zadovoljna, fant ima lepo posestvo in je voljan ženi takoj prepisati polovico. Postala je bogata žena brhkega Madžara in prav lepe čase sta uživala, dokler ni njegov polk odšel. Potem sta si še nekaj časa pisala, končno pa ni bilo več glasu od njega. Nekaj je jokala, nekaj je upala, da je v vjetništvu. Ko je vojna minula, ga pa tudi ni bilo od nikoder. Jk ne pomaga, želodec premaga vsako žalost, bogata je bila, zakaj bi delala

Segla sva si v roke in se razšla v prečnejšem nesoglasju. Dalje po svetu je odšel človek, ki pravi, da je proletarec pa išče usmiljenja? Ali bo iz njega gospod ali so-drug?

Iz stranke.

Vse organizacije opozarjamo, naj se točno drže navodil v današnjem uvodniku. Zlasti one, ki za oktober še niso obračunale, naj izvrše svojo dolžnost.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ.

Celjski sodrug, pozor! Krajevni odbor Celje naznanja, da se bodo vršile zopet poučne diskusije in sicer redno vsak četrtek ob 18. uri v gostilni gosp. Sveteka v Gaberjih.

Ker bodo na dnevnem redu trajna predavanja o najvažnejših vprašanjih, ki jih mora dobro poznati vsak zaupnik in občinski odbor-nik, če hoče delati tako, kakor zahtevajo organizatorična načela, je dolžnost teh, da se točno udeležijo diskusij. Odbor.

Sv. Ožbald ob Dravi. Krajevna organizacija Brezno-Ribnica prosi vse člane KDZ v Sv. Ožbaldu, ki še niso poravnali članarine, da to takoj store pri sodrugu Ceppetcu v Sv. Ožbaldu št. 19. Tudi vsi sodrugi, ki hočejo ostati naročniki „Ljudskega glasu“ in člani KDZ, naj se prijavijo pri sodrugu M. Ceppetcu do 1. decembra t. l.

Red mora biti. Kdor dela odboru samo ovire, mesto da bi mu pomagal, ne spada v organizacijo. Zato pozivljamo vse člane, naj izvrše svojo dolžnost. Odbor.

Dopisi.

Razumevanje socializma. V nekem uradu sta bila slučajno vodja urada in uradni sluga socialista. Vodja urada je bil nepristranski, torej vzor uradnika, uradni sluga pa se je pustil podkupovati, službo je zanemarjal itd. Predstojnik ga je nekolikokrat opominjal, toda ko je videl, da njegovi opomini nič ne pomagajo, je to javil na višje mesto, ki je uradnemu slugi službo odpovedalo. Tedaj so pa začeli taki, ki so tudi socialisti, predstojnika urada napadati, češ, da je socialist in da javi kaj takega na višja mesta ter tako povzroči odpust onega, ki ni vestno opravljal službo. Iz tega je razvidno, da si nekateri predstavljajo, da je namen socializma zagovarjati goljufijo, korupcijo in druge take lepe lastnosti. Toda to ni tako. Socializem se bori proti korupciji, goljufiji itd., pa naj ta izvira iz lastnih ali nasprotnih vrst, v tem slučaju ne poznamo razlike.

Braslovče. Tukaj se je vršil v nedeljo dne 13. t. m. shod Kmetško-delavske zveze v Žoharjevi gostilni. Kot govornik naš je posejil občinski svetnik sodrug Leskovšek iz Celja. Isti je obrazložil v prvi vrsti zatiranje kmetškega ljudstva v časih plemstva; povedal je, da

staršem nadlego, odšla je na možev dom, da vzame v posest svojo polovico ali pa kar celo njegovo imetje. Pride tja — pa tega imetja nikjer bilo ni. Vrnila se je hitro domu in oče je bil še posebno vesel, da deklet vsaj nič živega imetja nima po lepem — a prebrisanem fantu...

Imela je pismo, pravilno sklenjeno in potrjeno, ki je dokazalo, da je bogata gospa. Ker pa tega bogastva v resnici nikjer bilo ni, ni bilo to pismo prav nič vredno.

Prav tak je naš sedanji denar. Papirnati denar je nakaznica na blago. Če tega blaga ni, nima ta nakaznica nobene vrednosti. Če je pa tega blaga prav malo, ima tudi nakaznica prav malo vrednosti. Ker je zlata v blagajni vedno manj, papirnatega denarja pa vedno več, je jasno, da mora biti ta denar vedno manj vreden.

Jugoslavija pa ni revna. Le zlata nima in ga ne bo imela, tudi če nam tujci kaj posodijo, ker nam bodo posodili zopet le papir, ki bi le za nekaj časa malo dvignil vrednost našega denarja, ki bi pa to vrednost pozneje še tem bolj potlačil. Kajti dolgovi nikjer na svetu ne pomenijo zlata, temveč nekaj nasprotnega. Težki so pa posebno tisti dolgovi, ki se obrestujejo po visoki obrestni meri, n. pr. na 8%.

je bilo ljudstvo izkoriščano ne samo gospodar-sko, ampak tudi politično. Gospodarsko na ta način, da so pobirali desetino in ukazovali tlako, politično pa s tem, da niso dali kmetu in malemu človeku nobene volilne pravice, volili so samo gospodje bogataši, grofi, baroni in duhovniki.

Ker so te krivice od dne do dne naraščale je prišlo leta 1848. do izbruha ali revolucije. Ta revolucija je prinesla nekaj pravice, ne kmet skemu ali delavskemu razredu, temveč meščanskemu, takozvani buržoaziji. Buržoazija je torej naslednica staroveškega fevdalizma.

Nato je razpravljal o delovanju buržoazije v bivši Avstriji do 1907, do časa, ko so socialni demokrati izbojevali splošno volilno pravico. Ženska volilna pravica se še ni dosegla, ker tega klerikalci, zvesti pristaši Habsburžanov, niso hoteli, da bi imela ženska volilno pravico. Pojasnjeval je celi razvoj gnile meščanske družbe od poprej in sedaj. Razkrinkal je delo raznih meščanskih strank.

Konečno je govoril o delu organizacije, kako moramo delati, ako hočemo doseči osvoboditev kmečkega in industrijskega proletarijata. Nato se je izvolil odbor za KDZ Braslovče in sicer sodrugi: Jakob Strozer, Henrik Lenasi, Jernej Štrukelj, Jakob Ravšnik, Josip Rojnik in Ciril Pšakar.

Politični pregled.

Ljubljana, dne 19. novembra 1921.

Velesile na londonski konferenci so si jele deliti takozvane interesne sfere na daljnem iz-toku. Kakor je navada ob takih prilikah, se gledajo precej po strani in nezaupno. Glede svoje neodkritosti se odlikuje Italija. Japoncem takoj v začetku ni bilo vse prav, ker jim Amerika in Anglija ne dovoljujeta dovolj velikih bojnih ladij. Tudi Anglija zahteva zase večje število ladij, češ da je navezana na dovoz iz inozemstva, ki ga mora varno vršiti le pod okriljem vojnih ladij. Francija se upira razoro-žitvi na kopnem, ker se boji Nemčije. Ljubosumno motre zaveznice druga drugo glede sklepanja zvez z manjšimi državami, ki pa so kapitalistično močne. Golobček miru poveša žalostno svoje peroti.

Te dni je angleški prestolonaslednik posetil Indijo, a so domačini privedili zoper njega velike izgrede. Tudi v Egiptu vre, ker se je razvedelo, da Anglija ne namerava dati deželi večjih svoboščin.

Japonska je ustanovila v Pragi svojo poslaništvo za češko-slovaško republiko. Gotovo ga poslanik pri izvrševanju svojih poslov ne bo tako „lomil“, kakor različni naši poslaniki in konzuli.

Te dni se vrši zasedanje sveta zveze narodov. Na dnevnem redu je vprašanje odnošajev med Jugoslavijo in Albanijo. Ententni zastopniki so napravili naši državi par poklonov, potem pa odločili v našo škodo. Zlasti Anglija nam je neprijazna.

Ikriati zboruje veleposlaniška konferenca, kateri je poslal češko-slovaški ministrski predsednik pismo, v katerem jamči za dobre namene jugoslovanske vlade in obljublja posredovanje med obema državama.

V London pride znani nemški kapitalist Stinnes, ki se bo baje posvetoval z angleškim ministrskim predsednikom glede kreditne akcije v pomoč Nemčiji.

Iz Berlina odpotuje te dni medzavezniška reparacijska komisija, ki se je prepričala, da more dobiti Nemčija kreditov za odplačevanje reparacijskih obrokov od nemške industrije. Vrše se že pogajanja med bankami in državno zvezo nemških industrijcev.

V francoski zbornici je pojasnil finančni minister, da znaša trajni dolg Francije 142 milijard, a tekoči 70 milijard frankov. In še hočejo žrtvovati ljudsko imetje v žrglo nenasi-nega militarističnega moloha!

Položaj italijanske vlade je nestalen in negotov. Vrši se ljut boj med pristaši raznih političnih struj. — Po vsej državi se vrše stavke ali prete izbruhniti, ker fašisti ne mirujejo. — Moskovski izvrševalni odbor je izključil italijansko socialistično stranko iz tretje internacionale. — Dne 18. novembra se je pričelo po vsej Italiji ljudsko štetje.

V portoroški konferenci so razpravljali o direktnih brzojavnih in telefonskih zvezah iz Trsta preko naše države. Ugotovili so tudi, da je Trst radi konkurence italijanskih luk zapisan gospodarskemu poginu.

Listi poročajo, da je ameriški predsednik Harding podpisal proklamacijo, s katero se vzpostavlja mir med Zedinjenimi državami in Avstrijo.

Češko-slovaška republika je proračunala, da jo je stala mobilizacija lepo vsoto 900 milijonov češko-slovaških kron. — V republici preti izbruhniti rudarsko gibanje. Rudarji zahtevajo splošno pogodbo za vso češko-slovaško.

Na Grškem se pripravlja uporno gibanje zoper grškega kralja Konstantina. Gibanje vodijo pristaši bivšega grškega ministrskega predsednika Venizelosa.

Boljševiški ljudski poverjenik napoveduje v Evropi nove boje, češ da revolucija še ni končana. Po njegovem mnenju se mora tretja internacionala prilagoditi novo ustvarjenemu položaju, kar je deloma že storila. Komunizem se mora raztegniti na gospodarsko polje. Tako nam preti vojni požar hkrati od dveh ekstremnih strah: kapitalizma in komunizma.

V naši junaški Jugoslaviji so po dolgem mečkanju ugotovili proračun za leto 1922. Primanjkljaja imamo še skoro milijardo kron, kar mislijo pokriti z davkom na imetje in doklado na neposredni davek. Davek na imetje je tudi zelo skrivnostna stvar in smo radovedni, kako bo izgledala.

Pašič nadaljuje pogajanja z demokrati, k na noben način niso pripravljeni izročiti minii strstvo za notranje posle radikalcem. Na drugi strani pa se bori Pašič s Protičevimi pristaši v radikalni stranki. Obenem razglaš po svetu, da kriza ministrskega sveta ne obstoja!

Zakonodajni odbor je imel sejo, v kateri je razpravljal o razdelitvi države v oblasti in o ureditvi samouprave v oblastih in srezih. Klerikalci so izjavili, da se bodo udeleževali sej le kot opazovalci.

Ko so gospodarski krogi spoznali, da bo kmalu prepozno za rešitev naše valute, so se zdramili in jeli razpravljati o dvignjenju naše krone na svetovnem denarnem trgu. Uganili so, da je treba štediti. Začeli so sèveda narobe in štedijo pri parah, katere zadržujejo delavstvu in uradništvu, razmetavajo pa milijone, kjer bi ne bilo treba.

Po Sloveniji se je zelo razkošatila cenzura, ki smatra za svojo dolžnost, zaplenjevati članke, katere so prinesli n. pr. belgrajski listi. Niti tega ne smemo izvedeti, kaj čitajo naši sodržavljani in kako sođijo o položaju. Ali je to pot k izenačenju razlik?

Tedenske vesti.

Današnji članek proti „Straži“ je zelo važen. Pri „Straži“ se bodo morebiti smejali, ko ne bodo dobili morda nobenega takega dopisa. Naši čitatelji namreč niso naročniki „Straže“, torej jim ni treba braniti se pred lažmi, tisti backi pa, ki se dajo zapeljevati od „Straže“, v „Ljudski glas“ še pogledali ne bodo, ker se boje, da bi potem ne dobili odveze.

Vendar ta članek objavljamo, da utrdimo naše ljudi v ljubezni do resnice. Le na ta način bomo trdno stali proti klerikalnim lažem.

Bolniška blagajna v Sloveniji dobi komisarja. Komisar bo nadkomisar g. Cigoj. Sestavi se sosvet iz 12 članov, ki bo potem oskrbel volitve.

Olajšave delavcem pri vožnji na železnicah. Železniški minister je podpisal sklep, s katerim se dovoljujejo olajšave delavcem za vožnjo po državnih železnicah in sicer 50% za vožnje preko 100 km in za skupine najmanj 10 delavcev. Delavci se morajo pri vožnji izkazati s potrdilom županstva, da potujejo v svrhu, da si poiščejo delo.

Občinske volitve v Zagrebu se bodo izvršile sredr meseca decembra t. l. Sestavljen je že novi imenik volilcev, ki jih je 25.348.

Kdo bo plačal? Veleposlaniška konferenca je govorila o višini svote, ki se bo dajala za vzdrževanje Habsburgovcev Karla in Cite ter o tem, da bodo to svoto plačevale nasledstvene

države. Če mislijo tudi našo med njimi, je treba pokazati gospodom, da so delali račun brez krčmarja in da vsaj mi nismo voljni krčmariti kateremukoli pijancu. Kaj nas noree briga!

Če buržoazija štedi. Po novi naredbi, ki jo pripravljajo v finančnem odseku, bo dobil ministrski predsednik 362.500 din., ministri 290, a državni podtajniki 145 dinarjev dnevne naklade na stalne plače. O zaradi, ki jo vsak tak možakar poleg tega napravi, pa govoriti ni treba. Ali se potem čudite, da se meščani med seboj tako hudo kregajo za stolčke? In da je nastal v radikalni strani oster razpor, ker hoče dobra tretjina njenih poslancev do vladnih sedežev?

Po svetu.

Nič več razcepov! Na kongresu Zveze češkoslovaških železničarskih organizacij v Pragi so z 39.393 glasovi sprejeli resolucijo za vztrajanje v amsterdamski strokovni komisiji.

Obdavčene glave. V Berlinu je občinski svet sklenil, uvesti davek na osebo, da si občina pomaga iz svojega težkega finančnega položaja. Vsako podjetje, ki ima uslužbeno večje število ljudi, bo plačalo za vsako glavo od 50 do 100 mark.

Davki na vojne dobičke v Bolgarski. Iz Sofije poročajo, da je izvršena revizija vojnih dobičkov. Sestavljenih je 1325 aktov. Nabralo se je že 27.403.480 levov davka na vojne dobičke.

Za ublaženje brezposelnosti v Italiji je določila italijanska vlada 268 milijonov. Izvrše se razna javna dela.

Vsled rapalske pogodbe je — kakor so izračunali — pripadlo pod Italijo okrog 523.000 Jugoslovanov. Tako izgleda kapitalistična „samoodločba“ narodov ali socialistično rečeno: imperializem.

Petrograd merodajno pristanišče. Sovjetska vlada in Anglija se pogajata glede petrograjskega pristanišča, ki naj pride pod mednarodno upravno kontrolo. Za Rusijo je to menda velik dobiček, ker zahteva Anglija kot pogoj, da se ta ideja izvede, odstop Zinovjeva.

Gospodarstvo.

Cena sladkorju na Češkoslovaškem. Nove cene sladkorju v drobni prodaji, katere je določila 5. t. m. češkoslovaško ministrstvo za socialno politiko, se gibljejo od 7.02 do 7.54 Kč za kg. Pri nas pa velja kg sladkorja 54 KJ!

Celokupni državni izdatki (doplačila) za narodno prehrano v Nemški Avstriji zahtevajo 83.4 milijard avstrijskih kron.

Tvornica sladkorja v Beogradu je prešla v državno last.

Nesebičnost. Pisatelj sodr. Anatol Francé (izgovori Francé) je prejel za svoja dela noblovo nagrado v znesku 300.000 frankov, to je, če računamo 1 frank po 18 kron, 1 milijon 350 tisoč dinarjev ali 5 milijonov 400 tisoč naših kron. Ves celotni znesek je daroval gladojučemu ruskemu proletariatu. Pri nas pa ne žrtvuje mnogo ljudi za to niti enega litra vina, s čimer bi imel vsak dvojnjo dobro.

Prvič bi pomagal revežem. Drugič bi spoznal, da ni umrl, ker je spil en liter vina manj, temveč da se počuti celo boljše.

Če bi taka dobra dela ponavljal, bi uvidel, koliko je po nepotrebnem zapravil, koliko bi že lahko pomagal in sebi mnogo manj škodoval. **Poboljšal bi se!**

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega „Elsatluida“ pri hiši. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialno steklenico skup z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 358, Hrvaško.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Ularik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

**N
A
delavski
dnevnik**

**N
A
PREJ**

Zatorej sezite po njem!
Oklenite se ga!
Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej!

Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 24 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadržnikom proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva n. pr.: proti poljskim mišim K 16.—, za podgane in miši K 20.—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 26.—; posebno močna tinktura za stenice K 15.—; uničevalec moljev K 10.—; prašek za uši v obleki in perilu K 10.— in 20.—; proti mravljam K 10.—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10.— in 20.—, proti ušem pri ljudeh K 10.—; mazilo za uši pri živini K 10.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10.—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST — AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —

Rio di Janeiro — Santos

Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po
4¹/₂⁰/₁₀ večje vloge proti polletni odpovedi po **5**⁰/₁₀

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrugij; vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Uvoz Izvoz

Telefon interurb. 13,213.365.

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.